

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.II.310/2025/9.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Harangozó Attila, a tanács elnöke
Dr. Nagy Antal, előadó bíró
Dr. Somogyi Gábor, bíró
Dr. Demeter Zsuzsanna, bíró
Dr. Metzing Márton, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2025. november 13.
Az ügy tárgya: rablás büntette és más bűncselekmények
Terhelt: I. rendű
Első fok: Kecskeméti Járásbíróság, 12.B.550/2021/247., ítélet, tárgyalás, 2024. március 18.
Másodfok: Kecskeméti Törvényszék, 2.Bf.299/2024/25., ítélet, nyilvános ülés, 2024. október 17.
Az indítvány előterjesztője: az I. rendű terhelt védője
Az indítvány iránya: az I. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a rablás büntette és más bűncselekmények miatt I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálv a Kecskeméti Járásbíróság 12.B.550/2021/247. számú és a Kecskeméti Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Bf.299/2024/25. számú ítéletét az I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] I. 1. A Kecskeméti Járásbíróság 12.B.550/2021/247. számú, 2024. március 18-án kihirdetett ítéletében az I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki 2 rendbeli társtettesként elkövetett lopás vétségében [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bb) alpont], 11 rendbeli – két esetben folytatólagosan – elkövetett lopás büntetében [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bb) alpont, 9 esetben a (3) bekezdés b) pont ba) alpont, 2 esetben (4) bekezdés b) pont] és rablás büntetében [Btk. 365. § (2) bekezdés]. Ezért halmazati büntetésül 3 év börtön fokozatban végrehajtani rendelt szabadságvesztésre és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy az I. rendű terhelt legkorábban a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. A bíróság a szabadságvesztés tartamába beszámítani rendelte az I. rendű terhelt által előzetes fogva tartásban töltött időt, elrendelte a Pesti Központi Kerületi Bíróság 9.B.33.743/2016/37.

számú ítéletével jogerősen kiszabott 1 év 10 hónap szabadságvesztés végrehajtását, rendelkezett a magánfelek által előterjesztett polgári jogi igények érvényesítésének egyéb törvényes útra utasításáról, a bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről.

[2] 2. A védelmi fellebbezések nyomán eljáró Kecskeméti Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2024. október 17. napján kihirdetett 2.Bf.299/2024/25. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta. Az I. rendű terhelt vonatkozásában a tényállás 10., 12., 13. és 15. pontjában írt vagyon elleni bűncselekményeket 4 rendbeli folytatólagosan, társtettesként elkövetett lopás bűntettének minősítette, a tényállás 7. pontjában írt cselekmény minősítése kapcsán a felhívott jogszabályhelyet a Btk. 365. § (2) bekezdés, (1) bekezdés a) pont I. fordulat szerint pontosította, valamint 10 rendbeli társtettesként – 6 esetben folytatólagosan – elkövetett lopás bűntettében [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bb) alpont], 8 esetben (3) bekezdés b) pont ba) alpont és 2 esetben (4) bekezdés b) pont szerint tekintette elítéltnak, az I. rendű terhelt bűnügyi felügyeletének kezdő időpontját pontosítva, egyebekben az elsőfokú ítéletet rá nézve helyben hagyva.

[3] A jogerős ítélet tényállásának felülvizsgálat szempontjából releváns része a következő:

– I. rendű terhelt, II. rendű terhelt és VI. rendű terhelt 2020. január 26-án 15 óra 25 perc és 15 óra 31 perc közötti időben megjelentek a cím 1 alatt található cég 1 által üzemeltetett üzletben és a náluk lévő táskában jogtalan eltulajdonítási szándékkal betettek 2 pár 16.999 forint/pár értékű, Adidas márkájú és 1 pár 16.999 forint/pár Nike márkájú gyermekcipőt.

– A terheltek ezen cselekményét az üzlet alkalmazottai észlelték, ezért a sértett üzletvezető-helyettes felszólította az üzletből távozni kívánó I. rendű terheltet – akinek a kezében volt a táska –, hogy álljon meg és mutassa meg a táska tartalmát. Erre az I. rendű terhelt azt válaszolta, hogy „meglátjuk, becsipog-e”. A sértett ekkor a manuálisan, kilinccsel nyitható bejárati ajtóban állt, és amikor a terheltek az áruvédelmi kapun áthaladtak, észlelte, hogy az becsipogott. A terheltek ekkorra már a bejárati ajtóhoz értek, ahol az I. rendű terhelt, az őket a táskába rejtett cipők elvitelében megakadályozni szándékozó sértett mellkasát a kezével – a jogtalanul eltulajdonítani szándékozott dolgok megtartása végett – megtolta, ezzel a sértettet kilökte az üzlettérből, és a bejárati ajtó kinyílt. A terheltek ezt követően a parkolóba szaladtak az eltulajdonított cipőkkel, majd elhajtottak a kocsival a helyszínről.

– A terheltek ezen cselekményükkel 50.977 forint kárt okoztak a sértettnek, mely az eljárás során nem térült meg.

[4] II. 1. A jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szemben az I. rendű terhelt meghatalmazott védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, amelyben a felülvizsgálatra alapot adó törvényi okot a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjának megsértése miatt, a Be. 648. § b) pontjában, illetve a 649. § (2) bekezdés d) pontjában, továbbá a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában, valamint a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában jelölte meg.

[5] A védő indítványa szerint az I. rendű terhelt védelmét az eljárás kezdetétől ellátó meghatalmazott védő az elsőfokú bíróság által megtartott előkészítő ülésen, illetve két érdemi tárgyalási határnapon a II. rendű terhelt védelmét is ellátta. A védelmi álláspont szerint az I. rendű és a II. rendű terheltek a nyomozás során egymásra terhelő vallomást tettek, ezért ügyvéd 1 vagy a védenccé, vagy a II. rendű terhelt vonatkozásában a 2011. évi CIV. törvény 9. § (4) bekezdése és a Be. 43. § (1) bekezdés c) pontja, illetve a Be. 43. § (1) bekezdés f) pontja alapján kizárt védőként járt el. Ezáltal „minden tárgyalást” olyan személy távollétében tartottak meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező.

[6] A jogerős ügydöntő határozat büntető anyagi jogi jogszabálysértése tekintetében az indítvány a vádiratban tett alaptalan tényállításokkal összefüggésben a jogerős ítéleti tényállás

7. vádpontot érintő megalapozatlanságát emelte ki. Idézve a Be. Kommentárban foglaltakat emlékeztetett arra, hogy a jogalkalmazó új normát nem alkothat, a jogalkotási hibákat nem korrigálhatja és a joghézagok kitöltésére nem jogosult. Hangsúlyozta, hogy a bűncselekmény akkor befejezett, ha annak tényállási elemei hiánytalanul megvalósulnak. A Be. 4. § (1) és (2) bekezdésére hivatkozással utalt arra, hogy a vád bizonyítása a vádlót terheli, és az „in dubio pro reo” elv értelmében a kétséget kizáróan nem bizonyított tény a terhelt terhére értékelni nem lehet. Amennyiben a terhelt büntetőjogi felelőssége nem bizonyított, avagy valamely súlyosabb minősítést megalapozó tényállási elem nem nyer kétséget kizáró bizonyítást, úgy a terhelt javára szóló döntésnek van helye. Az „in dubio pro reo” elv alapján, ha a terhelt bűnösségének irányába mutató közvetlen bizonyíték nincs, a rendelkezésre álló közvetett, terhelő bizonyítékok alapján pedig nem lehet a terhelt bűnösségére kétséget kizáróan következtetni, azaz a terhelt tagadását megcáfolni nem lehet, és további bizonyíték beszerzésére nincs mód, úgy – utalva a BH 2003.145. számú eseti döntésre is – bizonyítottság hiányában történő felmentő ítéleti rendelkezést kell hozni.

[7] Hangsúlyozta, hogy a büntetés akkor törvénysértő, ha a kiszabását meghatározó törvényi rendelkezésekkel kifejezetten és egyértelműen ellentétes. Törvényes minősítés esetén a büntetés, avagy intézkedés akkor anyagi jogszabálysértő, ha a bíróság a büntetés kiszabására vonatkozó, mérlegelést nem tűrő rendelkezést sért. Törvénysértő minősítés vagy más anyagi jogszabálysértés hiányában azonban önmagában, a törvényes keretek között kiszabott büntetés, ideértve az enyhítő rendelkezések alkalmazását is – felülvizsgálat tárgyát nem képezheti. Ez esetben ugyanis – a Btk. 37. §-a és a Btk. 83. §-a alapján – a bíróságok mérlegelési körébe tartozik a büntetés kiszabása. Akkor viszont, ha a minősítés törvénysértő, avagy a jogerős ügydöntő határozat más anyagi jogszabálysértéssel érintett, a büntetés kiszabásának keretei megváltoznak, és immár a módosult tételkerethez viszonyítottan kell a büntetés vagy intézkedés törvényességét megítélni.

[8] Hivatkozása szerint, ha a bíróságok ugyanazon jogszabályi rendelkezéseket eltérően értelmezik, az sérti a jogalkalmazás egységét és a jogbiztonság elvét. A büntetést a bíróság ugyan mérlegeléssel szabja ki, amely jogköre azonban nem korlátlan. A kiszabott büntetések, alkalmazott intézkedések vonatkozásában is érvényesülnie kell ugyanis a bírói gyakorlat egységének. A törvény előtti egyenlőség elvét sérti, ha a bíróságok a hasonló jellegű és súlyú bűncselekmények elkövetőivel szemben lényegesen eltérő jellegű, súlyú büntetést szabnak ki.

[9] A védő vitatta az I. rendű terhelt terhére rótt rablás büntetében való marasztalását is. Az eljárás során beszerzett kamerafelvétel elemzésén keresztül mutatott rá arra, hogy védence az elkövetés helyétől a „tényleges kijárat melletti vészkijárat ajtón távozott, amelynek kallantyúját nyitotta le határozott mozdulattal”. Álláspontja szerint ezen mozdulatból a bíróságok tévesen következtettek a sértett irányába kifejtett erőszakos magatartásra, érvelése nyomatékául a szakértői véleményre utalva. Másrészt rámutatott, hogyha bármely, a sértett testét elérő kontaktus ki is alakult, úgy nem nyert bizonyítást, hogy az a dolog megtartása érdekében történt. Álláspontja szerint nem vonható egyértelmű jogi következtetés arra, hogy lopás, zsarolás, avagy rablás miatt lehetett volna indokolt védence büntetőjogi felelősségének megállapítása. Okfejtése alapján az irányadó tényállás szerint a 7. tényállási pontban felrótt cselekmény büntetőjogi minősítése nem végezhető el, ekként felmentésnek lett volna helye. Abban az esetben ugyanakkor, ha indokait a Kúria nem találná alaposnak, a rablási cselekmény törvénysértő minősítése evidens, mely ezáltal törvénysértő ítélethez vezetve, eltúlzóan súlyos büntetést eredményezett.

[10] Ezért indítványozta, hogy a Kúria elsődlegesen a Kecskeméti Járásbíróság 12.B.550/2021/247. számú, illetve a Kecskeméti Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Bf.299/2024/25. számú ítéletét helyezze hatályon kívül és utasítsa új eljárás lefolytatására az elsőfokú bíróságot, míg másodlagos indítványa szerint a Be. 662. § (2) bekezdés b) pontja

alapján a felülvizsgálattal támadott jogerős határozatot változtassa meg és a bűncselekmény helyes minősítése megállapítását követően a törvénynek megfelelő mértékű, enyhébb büntetés kiszabásáról rendelkezzen.

[11] 2. A Legfőbb Ügyészség BF.391/2025/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta.

[12] Az átirat szerint a felülvizsgálati indítvány a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja szerinti eljárási szabálysértés megvalósultának felhívását illetően téves érvelésen alapul. Utalva az alapügyben keletkezett iratok tartalmára, hangsúlyozta, hogy az érdekellentét vizsgálata a bizonyítással összefüggő. Eljárási következménye az olyan súlyú érdekellentétnek van, amely az eljárás kimenetelét befolyásolhatja. Az irányadó tényállás szempontjából jelentéktelen, vagy az ügyben nem szereplő tényre vonatkozó eltérő nyilatkozat az érdekellentét vizsgálatánál közömbös. A Be. 43. § (2) bekezdésben rögzített törvényi előírást idézve, eseti döntések felhívásán keresztül, az I. rendű és a II. rendű terhelt releváns, előkészítő ülésen, illetve tárgyaláson megtett nyilatkozatai bemutatásával mutatott rá, hogy az érintett terheltek az eljárás során terhelő, avagy akként értékelhető olyan nyilatkozatot nem tettek, mely érdekellentét megállapítását megalapozná, büntetőjogi főkérdést érintő vallomáskülönbség közöttük nem volt, ezért közös meghatalmazott védőjük kizárással nem volt érintett.

[13] A felülvizsgálati indítvány másodlagos indítványként megjelölt részében – melyben a védő azt kifogásolta, hogy az eljáró bíróságok a bizonyítékok mérlegelése következtében az I. rendű terhelt 7. tényállási pontban rögzített cselekményét rablás büntettének minősítették – a tényállás támadásának tekintette. Minthogy a tényállástól eltérő ténybeli alapokon álló jogi érvek a felülvizsgálat során nem vehetők figyelembe, ekként nincs lehetőség a bíróság bizonyítékot értékelő tevékenységének és ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint – a minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül – a kiszabott büntetés vitatására.

[14] A Legfőbb Ügyészség a Be. 649. § (1) bekezdés a) pontj aa) alpontjára, és a b) pont ba) alpontjára hivatkozással kapcsolatban rámutatott, hogy a felülvizsgálati indítványban előadottakkal ellentétben az erőszak alkalmazására a jogtalanul eltulajdonítani szándékozott dolgok megtartása végett került sor. Az I. rendű terhelt az üzletvezető-helyettes felszólítása ellenére sem hagyott fel azzal a szándékával, hogy a táskájába rejtett cipőket kivigye az üzletből, hiszen nem állt meg, a felszólítás ellenére a táskája tartalmát nem mutatta meg, a cipők kivitelét megakadályozni próbáló sértettet az útjából erővel távolította el. Ezen magatartása vétlen vagy gondatlanságból eredő testi kontaktusként nem értékelhető, és a sértetti ellenállás megtörésére alkalmas volt. Erre figyelemmel a felülvizsgálati indítványnak a bűncselekmény törvénysértő minősítésére – az irányadó tényállástól alapvetően eltérő ténybeli alapokon álló – hivatkozása sem alapos.

[15] Indítványozta ezért, hogy a Kúria a Be. 662. § (1) bekezdése alapján, a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen a Kecskeméti Járásbíróság 12.B.550/2021/247. számú ítéletét, és a Kecskeméti Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Bf.299/2024/25. számú ítéletét az I. rendű terhelt tekintetében hatályában tartsa fenn.

[16] **III.** A felülvizsgálati indítvány alaptalan.

[17] 1. A felülvizsgálat az a Be. XC. Fejezetében szabályozott rendkívüli jogorvoslat, amely a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szemben – anyagi vagy eljárásjogi kifogás által – az anyagi jogerő bekövetkeztével lezárt büntetőjogi főkérdés ismételt eldöntésének lehetőségét biztosítja. Mint rendkívüli jogorvoslat, kivételes jellegét a Büntetőeljárási kódex a támadható határozatok körének, a jogorvoslat okainak, a felülbírálat terjedelmének korlátozásával biztosítja, és ehhez megfelelően az általános eljárástól eltérő eljárási szabályokat is alkot.

[18] A Be. 652. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati indítványban meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati indítvány irányul, valamint az indítvány előterjesztésének okát és célját.

[19] Az I. rendű terhelt védője a felülvizsgálati indítványban a felülvizsgálatra vezető okok közül jogszabályi alappal együtt anyagi- és eljárásjogi törvénysértést egyaránt megjelölt.

[20] 2. Felülvizsgálatnak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen eljárási szabálysértés miatt kétségtelenül helye van [Be. 648. § b) pont]. Eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálati indítvány azonban kizárólag a Be. 649. § (2) bekezdésében felsorolt esetekben terjeszthető elő.

[21] A feltétlen hatályon kívül helyezésre vezető ok az eljárás olyan súlyos hibája, amely rendkívüli jogorvoslati eljárásban is a jogerős ítélet mérlegelés nélküli megsemmisítésére vezet, vagyis az ilyen szabálysértés megállapítása esetén az ítélet érdemi felülbírálata már szóba sem jön [Be. 663. § (2) bekezdés]. Az I. rendű terhelt védője a felülvizsgálati indítványban, törvényi okként ilyen eljárási szabálysértésre hivatkozott, amikor jogszabályi alapként a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontját, a Be. 608. § (1) bekezdés d), illetve a Be. 607. § (1) bekezdés a) pontjára figyelemmel megjelölte.

[22] 2.1. A Be. 649. § (2) bekezdés második fordulat d) pontja szerint felülvizsgálat alapjául szolgálhat, ha a bíróság a határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg. A hatályos Be. szerint feltétlen hatályon kívül helyezésre vezető eljárási szabálysértést – egyben felülvizsgálati okot – megvalósíthat, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező [Be. 608. § (1) bekezdés d) pont].

[23] A Kúria előjáróban rögzíti, hogy az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Ütv.) 1. § (4) bekezdése értelmében az ügyvédi tevékenység az ügyfél és az ügyvédi tevékenységet gyakorló közötti bizalmon alapul, amelyet mindenki köteles tiszteletben tartani.

[24] Az Ütv. 40. § (2) bekezdése kimondja, hogy a védői tevékenység ellátása során az ügyvéd és az európai közösségi jogász a terhelt védekezéséhez való joga gyakorlásának keretei között a terhelt érdekeinek elsődlegessége alapján jár el.

[25] Mindezek alapján megállapítható, hogy a védőt – a feladatából adódóan – köti a védencének érdeke, a tevékenységének arra kell irányulnia, hogy minden törvényes eszközt felhasználjon a terhelt kimentése, illetve felelősségének enyhítése végett {Kúria Bfv.I.369/2024/6., indokolás [27]-[31] bekezdés}.

[26] Az Ütv. 20. § (1) bekezdése szerint az ügyvéd nem vállalhatja ügyvédi tevékenység végzését olyan ügyfelek számára, akiknek az érdekei egymással ütköznek, továbbá akkor sem, ha az ügyfél érdekei az ügyvédnek az ügyön kívüli saját érdekeivel összeütköznek. Az említett törvényhely (7) bekezdése e szabály alól bizonyos kivételeket határoz meg.

[27] A Be. 43. § (2) bekezdésének értelmében több terhelt érdekében ugyanaz a védő akkor járhat el, ha a terheltek érdekei nem ellentétesek. A több terhelt érdekében eljáró védőt az eljárásból – értelemszerűen: valamennyi terhelt tekintetében – ki kell zárni, ha a terheltek között érdekellentét áll fenn.

[28] A Be. védő kizárására vonatkozó szabályai (Be. 43. §) az érdekellentét esetére kivételt nem határoznak meg, vagyis a védő attól függetlenül kizárt a terheltek közötti érdekellentét fennállása esetén, hogy az Ütv. 20. § (7) bekezdése szerinti kivétel teljesülne, és az Ütv. alapján egyébként a megbízást elvállalhatná, illetve fenntarthatná. A Be. szabályai tehát az érdekellentét kapcsán szigorúbbak, mint az Ütv.-ben meghatározott általános szabály, ehhez képest a büntetőeljáráásban kizárólagosan, kivételt nem tűrően alkalmazható. Emellett nem az

ügyvédre nézve ír elő kötelezettséget a megbízási viszony létesítése vagy fenntartása kapcsán, hanem a hatóságra vonatkozóan határoz meg kötelezettséget arra nézve, hogy az ilyen védő részvételét a büntetőeljárásban megakadályozza és annak elmulasztásához eljárási jogkövetkezményt is fűz.

[29] Másként szólva: az Ütv. 20. § (7) bekezdésében szabályozott, a megbízási jogviszony megszüntetésére vonatkozó kötelezettség alóli kivétel a büntetőeljárásban nem vizsgálандó, nem vizsgálható, mert az arra való hivatkozás sem lehetséges. Ezen szabályok a védővel szembeni, a Be. szerint fennálló kizárási ok létét és annak következményeit nem befolyásolják, ezért a védőt az Ütv.-ben szereplő kivételtől függetlenül – az érdekellentét megállapíthatósága esetén – az ügyből feltétlenül ki kell zárni.

[30] Az, hogy a terheltek érdekei ellentétesek-e, a védekezésük, illetve a vallomásuk tartalma alapján dönthető el. Ekként az érdekellentét vizsgálata összefügg a bizonyítással, és pedig a konkrét ügy megítélését, a bűnösség megállapítását érintő releváns tényekre vonatkozó bizonyítással. Eljárási következménye az olyan súlyú érdekellentétnek van, amely az eljárás kimenetelét befolyásolhatja, a terheltek bármelyikének kárára a hatékony védelem ellátását akadályozza. Ellenben az irányadó tényállás szempontjából jelentéktelen, vagy az ügyben nem szereplő tényre vonatkozó eltérő nyilatkozat az érdekellentét vizsgálatánál közömbös.

[31] Nyilvánvaló, hogy a terheltek érdekei nem feltétlenül esnek egybe, azok a legkülönbözőbb okokból ellentétesek lehetnek. Az ellentét fakadhat például a védekezés módjából (hallgatás, tagadás, beismerés vagy ezek egyvelege), a felrótt bűncselekmény elkövetésében betöltött szerepből, a részvétel formájából (tettes, felbújtó, bűnsegéd), az egyes terheltek ellen folytatott eljárással kapcsolatos más okból, de származhat az adott eljáráson kívüli okokból is (EBH 2004.1114., BH 2009.200.).

[32] Feltétlenül érdekellentétet jelent, ha a terheltek egyike a másokra terhelő vallomást tesz, ugyanakkor a társa tagadja a bűncselekmény elkövetését (BH 2021.1.II.). Amennyiben a terheltek vallomásaiban megjelent ellentét gyengíti az egyik vagy éppen valamennyi érintett terhelt védekezésének a hatékonyságát, az már olyan súlyú ellentét, amely kizárja, hogy a védelmüket ugyanaz a védő lássa el {Bfv.II.1.398/2016/6., indokolás [32] bekezdés}.

[33] Az érdekellentét hiányáról nem csak abban az esetben lehet szó, ha a terheltek egybehangzóan tagadják vagy ismerik be a bűncselekmény elkövetésében való részvételüket, hanem abban az esetben is, ha az egyik tagadja, míg a másik beismeri a bűncselekmény elkövetését, azonban egymásra nem tesznek terhelő vallomást, azaz vallomásuk e tekintetben – az ügy lényegét érintően – egybehangzó {Bfv.III.1.121/2018/5. [15] bekezdés}. Az érintett terheltek vallomásának az irányadó tényállás szempontjából jelentéktelen eltérése vagy a terhelteknek az ügyben nem szereplő tényre vonatkozó eltérő nyilatkozata az érdekellentét vizsgálatánál közömbös {Bfv.III.1.158/2020/8., indokolás [19] bekezdés}.

[34] Összességében az érdekellentét megállapítására az vezethet, ha a terheltek egyike olyan tartalmú vallomást tesz, amelynek valóként történő elfogadása a másik terhelt érdekeivel ellentétes {Kúria Bfv.II.783/2022/8., indokolás [82] bekezdés}.

[35] A Kúria megállapította, hogy jelen esetben az I. rendű és a II. rendű terheltek vallomásai alapján ilyen következtetést nem lehet levonni.

[36] I. rendű és II. rendű terheltek az elsőfokú ítélet 1., 3., 7., 8., 10., 12., 13., 14. és 15. tényállási pontjaiban voltak mindketten érintettek. A 2022. május 10. napján megtartott előkészítő ülésen az I. rendű terhelt a 6., 7. és 13. tényállási pontok kivételével bűnösségét beismerő vallomást tett és lemondott a tárgyaláshoz való jogáról. A 6. tényállás esetében az ellopott parfümök mennyiségét vitatta, míg a 7. és 13. tényállási pontoknál elismerte a lopást, azonban a rablást tagadta, így azt, hogy az ellopott értékek megtartása végett erőszakot

alkalmazott volna. A II. rendű terhelt a 10. és 15. tényállási pontokban kérte a tárgyalás megtartását, míg a többi pontban elismerte a bűncselekmények elkövetését. A 10. tényállási pont esetében azt jelezte, hogy álláspontja szerint ott csak a „lányok loptak”, míg a 15. pontról úgy nyilatkozott, hogy „csak ketten loptak az I. rendű vádlottal”. A 2023. március 7. napján megtartott tárgyaláson a II. rendű terhelt ugyanakkor jelezte, hogy a 15. tényállási pontot a vádirat szerint elismeri, míg a 10. tényállási pont vonatkozásában a tárgyaláson akként nyilatkozott, hogy szerinte bár ő és az I. rendű terhelt is bent voltak az üzletben, ott csak a lányok loptak, ők ketten nem.

[37] Megállapítható tehát – egyetértve a Legfőbb Ügyészség átiratában rögzítettekkel –, hogy az I. rendű terhelt már az előkészítő ülésen három tényálláspont kivételével teljes, a vádirat szerinti eseményeket elismerő, bűnösségét beismerő vallomást tett. Azon tényállási pontok közül, melyekben részben nem ismerte el a büntetőjogi felelősségét, a 7. és a 13. vádpontok voltak közősek a II. rendű terhelttel, aki ezen tényállási pontok esetében lopással volt vádolva, és ezen bűncselekmények vonatkozásában beismerő vallomást tett, továbbá lemondott a tárgyaláshoz való jogáról. Az I. rendű terhelt tehát mindkét vizsgált pont vonatkozásában a lopást, az értékek eltulajdonítását beismerte, csak a dolog megtartása végett elkövetett erőszak alkalmazását tagadta, amivel azonban a II. rendű terhelt nem volt megvádolva, és ezzel kapcsolatban nem is tett terhelő vallomást az I. rendű terhelthez. Így a 7. tényállási pont esetében az értékek eltulajdonítását mind a két terhelt elismerte, az annak megtartása végett alkalmazott erőszakot tagadta csupán az I. rendű terhelt, ebben ugyanakkor a II. rendű terhelt nem volt érintett.

[38] A nyomozás során az I. rendű és a II. rendű terheltet 2020. február 17. napjától védte meghatalmazással ügyvéd I. Az érintett terheltek 2020. február 16. napja és 2020. szeptember 3. napja között mindketten tagadták bűnösségüket a velük ezen időszak alatt közölt megalapozott gyanúban rögzített bűncselekményekben, majd 2020. szeptember 3. napján mindketten teljes, önmagukat és bűntársaikat is terhelő, beismerő vallomást tettek, amit lényegében mindvégig fenntartottak. Tehát annak ellenére, hogy valóban megállapítható a védő által az indítványban előadottak, miszerint az I. rendű és II. rendű terheltek már a nyomozás során egymást terhelő vallomást tettek, az is tényként rögzíthető, hogy ezek egyirányú vallomások voltak, a büntetőjogi főkérdésekben és a védekezés irányában egyeztek, így nem eredményeztek érdekellentétet. A vallomások alapján az is megállapítható, hogy sem a kezdeti tagadás, sem a beismerés során nem fordult elő olyan helyzet, hogy valamelyik érintett terhelt olyan bűncselekmény elkövetésével terhelte volna meg a másikat, amit az tagadott.

[39] Tényszerű tehát, hogy sem a nyomozás során, sem a bírósági tárgyaláson nem állt fenn érdemi, büntetőjogi főkérdést érintő vallomás különbség az I. rendű és a II. rendű terhelt között, így a közös meghatalmazott védő sem volt kizárt.

[40] A Kúria a teljesség igénye érdekében kiemeli, hogy a felülvizsgálati indítványban foglaltakkal ellentétben a másodfokú bíróság értékelte a védő ezzel kapcsolatban is kifejtett érvelését, álláspontját rögzítve a másodfokú határozatban.

[41] 2.2. Az I. rendű terhelt védőjének a törvény előtti egyenlőség, a jogbiztonság elvének megsértése és a tisztességes eljárás sérelmére vonatkozó állításai – az utóbbi még megnevezése ellenére sem – vonhatók az eljárási szabály körébe, mivel ezek a Be. 649. § (2) bekezdésében meghatározott felülvizsgálati okok között nem szerepelnek; az előbbi az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében, az utóbbi az Alaptörvény XVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott alkotmányos alapjog, érvényesülésük a Kúria által a felülvizsgálati eljárásban közvetlenül nem vizsgálható. Bármely alkotmányos alapjog megsértésére hivatkozás esetén, a Be. 649. § (2) bekezdése szerinti eljárási szabálysértés

hiányában a bírói döntés Alaptörvénybe ütközésének vizsgálatára – az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján – az Alkotmánybíróságnak van hatásköre.

[42] 2.3. A felülvizsgálati indítvány a bíróság indokolási kötelezettség megsértéseként a Be. 451. § (1) és (5) bekezdésére, illetve a Be. 163. § (2) bekezdésére utalással hivatkozott a bizonyíték-értékelő tevékenység megfelelőségének hiányára.

[43] A hatályos Be. szerint feltétlen hatályon kívül helyezésre vezető eljárási szabálysértést – ezzel együtt felülvizsgálati okot – az indokolás egyetlen azon hibája valósíthat meg, ha az ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes [Be. 608. § (1) bekezdés f) pont].

[44] Az eljárási szabálysértés megállapítására az vezethet, ha a rendelkező rész (jogkövetkeztetés) és a tényálláson kívüli indokolás áll egymással ellentétben (Kúria Bfv.III.868/2012/14.), továbbá az is, ha az ellentét a büntetőjogi főkérdések – a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a cselekmény jogi minősítése vagy a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása – tekintetében áll fenn a rendelkező rész és az indokolás között (Kúria Bfv.II.928/2022/3., Bfv.I.1.276/2020/2.).

[45] A jogerős ítélet rendelkező részének és indokolásának feltétlen hatályon kívül helyezésre vezető eljárási szabálysértésként értékelhető ellentétére azonban ténylegesen az indítványozó sem hivatkozott.

[46] Az indítvány ugyanis nem állította, hogy a másodfokú bíróság a terhelt bűnösségének kimondását meg nem változtató rendelkező részben írtakkal ellentétesen, indokolásában a felmentő rendelkezés meghozatalának szükségessége mellett érvelt volna. Ilyen megállapítást pedig éppen arra tekintettel nem tett és nem is tehetett, miután a másodfokú bíróság döntése kétségkívül egyetértő volt az elsőfokú bíróság döntésével a bűnösség és a szankció alkalmazás szükségessége tekintetében, és ítélete indokolása is egy irányba mutató a rendelkező részben foglalt döntésével. A másodfokú bíróság korántsem állította, hogy az elsőfokú bíróság bizonyítása logikailag hibás, a bűnösségre vont következtetése téves volna. Ezzel ellenkezőleg, az elsőfokú bíróság tényállását túlnyomórészt megalapozottnak találta, és a bűnösség mellett állást foglalo elsőfokú bíróság érvelésével is egyetértett, amely mentén a terhelt – a felülvizsgálati indítványból is kiolvasható – bűnfelelősséget teljes egészében hárító védekezését elvetette. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által a II. rendű terhelt vonatkozásában az elsőfokú bíróság büntetést kiszabó döntését enyhítette.

[47] Az indítványozó valójában nem az ítélet rendelkező része és az indokolása, hanem az ítélet indokolása és a terhelt védőjének saját elvárásai közötti ellentétet állította, amikor arra hivatkozott, hogy az abban értékelt körülmények – érdemben – nem adtak volna alapot a rendelkező részbeni bűnösség megállapításra. Ez azonban nem eljárási szabálysértés kifogásolása, hanem a bűnösség megállapításának anyagi jogi alapú támadása. Az indítvány tehát nem az ítélet rendelkező része és az indokolás közötti ellentétet, hanem kizárólag a bizonyítékok eltérő mérlegelésének igényével a jogerős ítélet ténymegállapításait támadta, amire azonban a felülvizsgálati eljárásban lehetőség nincs.

[48] A felülvizsgálati eljárás megkerülhetetlen szabálya ugyanis a tényálláshoz kötöttség. A Be. 650. § (2) bekezdése szerint, a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható. A felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés].

[49] A felülvizsgálati indítványban az irányadó tényálláshoz kötöttség olyannyira szigorú szabály, hogy a büntető anyagi jog szabályainak megsértése az alapeljárásban megállapított tényállás alapján lenne elbírálható abban az esetben is, ha a tényállás hiányos, nem kellően

felderített és ellentétes az iratok tartalmával (BH 2004.102.), vagy más megfogalmazásban: az alapügyben megállapított tényállás az irányadó, függetlenül attól, hogy az adott tényállás megalapozott-e vagy sem (Kúria Bfv.II.1.441/2022/7. számú határozat). Ezt a kérdést a Kúria a felülvizsgálati eljárásban nem is vizsgálhatja.

[50] A tényálláshoz kötöttségre figyelemmel felülvizsgálati eljárásban a jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével, az abban foglalt tényekkel összhangban álló tények alapján vizsgálható. A bűnösség megállapítását, illetve a cselekmény minősítését az irányadó jogerős ügydöntő határozat alapján kell vizsgálni.

[51] Mindezekre tekintettel a felülvizsgálati indítvány kizárt azon részében, amelyben a bíróságoknak a bizonyítékokkal kapcsolatos ténymegállapításait, a jogerős ügydöntő határozatban a terhelt bűnössége megállapítása alapjául szolgáló tényeket támadja, e körben a bíróság bizonyíték-értékelő, mérlegelő tevékenységétől eltérő tények megállapítását szorgalmazza.

[52] 3. Az I. rendű terhelt védője felülvizsgálati indítványában a jogerős ügydöntő határozatot a büntető anyagi jog szabályainak megsértése címén, a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára, valamint az (1) bekezdés b) pont ba) alpontjára való hivatkozással egyaránt kifogásolta.

[53] A Be. 659. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítványt – a törvény által meghatározott kivételektől eltekintve – a megtámadott határozat meghozatalakor hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni. E rendelkezés azonban a megtámadott határozat meghozatala idején irányadó büntető anyagi jogi szabályok alkalmazásának felülvizsgálati eljárásban történő felülbírálatát, valamint az eljárási cselekmény foganatosítása idején hatályos eljárási szabályok betartásának felülvizsgálatát jelenti, írja elő; azaz e szabály alapján azt kell vizsgálni, hogy az eljárás bíróságok betartották-e eljárásukban az elbíráláskor irányadó anyagi és eljárásjogi szabályokat.

[54] Azonban magában a felülvizsgálati eljárásban a hatályos Be. szabályai az irányadók. A felülvizsgálati eljárás ugyanis a büntetőeljárás része. A büntetőeljárást pedig mindenkor a hatályos eljárásjogi törvény szabályai mentén kell lefolytatni. Következésképpen a felülvizsgálati indítvány elbírálásától eltérő, akár a támadott határozat meghozatalának időpontjában, akár az indítvány előterjesztésekor hatályos Be. rendelkezései közömbösek a felülvizsgálati eljárás lefolytathatósága és lefolytatása szempontjától. Amennyiben tehát a felülvizsgálati indítvány a hatályos Be. 649. §-ában meghatározott felülvizsgálati okra hivatkozik, az a felülvizsgálati indítványnak a megtámadott határozat meghozatala (jogerőre emelkedése) idején hatályos jogszabályok alapján történő, érdemi elbírálását vonja maga után (Kúria Bfv.II.1.284/2018/7., Bfv.II.332/2019/2.). Nincs viszont helye felülvizsgálatnak akkor, ha valamely eljárási szabálysértés az indítvány előterjesztésekor még felülvizsgálati ok, de az elbírálásakor már nem [BH 2019.103. (Bfv.I.1.023/2018/6.)].

[55] Ugyanígy nem kerülhet sor felülvizsgálatra, ha az indítványban írt anyagi jogi kifogás az előterjesztésekor még felülvizsgálati ok volt, az elbírálás idején azonban már nem, mert az azt jelentené, hogy a Kúria az eljárást nem a hatályos eljárási törvény szerint folytatja le, mivel határozatát nem létező felülvizsgálati ok alapján eljárva hozza meg.

[56] Az igazságügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2025. évi XLIX. törvény 211. §-a, 2025. szeptember 1-jei hatállyal módosította a Be. 649. § (1) bekezdés c) és d) pontját. A törvény ezt követően élesen megkülönbözteti a Be. 649. § (1) bekezdés b) pontjában írt törvénysértő, illetve a c) pontban írt aránytalanul enyhe vagy súlyos büntetés és intézkedés fogalmát.

[57] 3.1. A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján felülvizsgálatra ad alapot, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét. A Be. 650. § (2) bekezdésének és a Be. 659. § (1) bekezdésének már idézett szabályaival összhangban a jogkövetkeztetések – így a bűnösség kérdésében történt állásfoglalás – helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével ítélt meg (BH 2021.280.).

[58] E felülvizsgálati ok akkor valósul meg, ha az indítvány arra hivatkozik, hogy a jogerős ítéleti tényállásban foglalt terhelti magatartás nem meríti ki bűncselekmény törvényi tényállási elemeit, vagy – ugyancsak a jogerős ítéleti tényállás alapulvételével – a terhelt bűnösségének megállapítására büntethetőséget kizáró vagy büntethetőséget megszüntető ok ellenében került sor. Ilyen esetben az indítvány célja a terhelt felmentése vagy az eljárás megszüntetése.

[59] A szóban lévő felülvizsgálati ok kapcsán a büntető anyagi jog szabályai tehát akkor szenvednek sérelmet, ha az eljáró bíróság a megállapított tényállásból törvénysértő jogi következtetést vont le a bűncselekmény megvalósulását illetően. Az I. rendű terhelt védője azonban teljes egészében mellőzte annak kifejtését, hogy a büntető anyagi jog szabályainak e felülvizsgálati ok bekövetkezésére vezető megsértését miben látja megvalósulni, és felmentésre bár indítványt tett, ennek körében érdemi érvelést nem fejtett ki. Márpedig a felülvizsgálati indítványban meg kell jelölni az indítvány előterjesztésének okát is [Be. 652. § (1) bekezdés]. Következésképpen, valamely felülvizsgálati ok pusztá megemlítése nem ad alapot érdemi felülvizsgálati eljárás lefolytatására (BH 2018.42.).

[60] A felülvizsgálat ezért a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában foglalt okból az I. rendű terhelt esetében törvényben kizárt.

[61] 3.2. A felülvizsgálati indítvány által megjelölt, a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont szerinti esetben a hatályos törvény alapján felülvizsgálatra csak akkor kerülhet sor, ha a törvénysértő büntetés objektíve törvénysértő, tehát a bűncselekmény tételekre – ideértve a Btk. Általános Részében írt, a büntetési tételeket befolyásoló rendelkezéseket is – figyelemmel törvényesen kiszabható büntetésen kívüli, attól törvénysértő módon lefelé vagy felfelé eltérő, vagy más kötelező szabályt sértő büntetés kiszabását eredményezték.

[62] Ettől eltérően a Be. 649. § (1) bekezdés c) pontja szerinti esetben a bűncselekmény téves minősítése és arra tekintettel a kiszabott büntetés vagy intézkedés neme és/vagy mértéke már csak azzal a feltétellel valósít meg felülvizsgálati okot, ha törvényes minősítés a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozat szerint irányadó büntetési tételkerettől eltérő törvényes büntetési tételkeretet eredményezett és a kiszabott – nem törvénysértő, azaz a helyes minősítés alapulvételével is kiszabható – büntetés vagy intézkedés arra figyelemmel aránytalanul súlyos vagy aránytalanul enyhe. A felülvizsgálat kizárt, ha a helyes minősítés mellett is azonos tételkeret lenne irányadó.

[63] A jogerős ítéletben az I. rendű terhelttel szemben kiszabott 3 évi szabadságvesztés az indítványban a helyesnek tartott minősítés szerinti büntetési tétel keretein belül esik.

[64] Mindezen törvényi előírások és elvi tételek megjelölése után rögzíthető, hogy az indítványban foglaltak a Be. 649. § (1) bekezdés c) pontjában körülírt okból történő érdemi elbírálást alapozta meg.

[65] Ennek kapcsán is utalni kell azonban a korábban már említett tényálláshoz kötöttség elvére. Ennek megfelelően a most tárgyalt felülvizsgálati okok kapcsán is csak akkor valósul meg a büntető anyagi jog szabályainak a sérelme, ha az eljáró bíróság a megállapított tényállásból von le törvénysértő jogi következtetést a bűncselekmény minősítését illetően. Ehhez képest az eltérő minősítés iránti igény nem alapozható egyes törvényi tényállási elemeket megalapozó, a jogerős ítéletben megállapított tények bizonyítatlanságának állítására

és azok helyett más tények megállapításának szükségességére. Így a jogerős ítéleti tényállásban megállapított egyes tények bizonytalanságának állítása az említett felülvizsgálati okok vizsgálata során is figyelmen kívül maradt.

[66] Kétségtől a büntető anyagi jog szabályainak – felülvizsgálati okot is megalapozó – sérelmére vezet, ha az irányadó tényállás alapján a terhelt büntetőjogi felelőssége nem dönthető el [Bfv.III.1.098/2021/12. (BH 2023.31.I.); Bfv.II.131/2020/6. (BH 2021.8.)]. Ugyancsak a büntető anyagi jog szabályait sérti, ha a jogerős ítéletben megállapított tényállás alapján nem lehetséges a megalapozott állásfoglalás a terhelt cselekményének törvényes minősítése, következésképpen a büntetés kiszabása kérdésében (Bfv.II.350/2022/8.).

[67] A bírói ténymegállapításnak a helyes büntető anyagi jogi következtetés levonásának lehetőségét is kizáró fogyatékosága ugyanakkor nem abban áll, hogy e bírói ténymegállapítás eltér az indítványozó által szükségesnek vélt ténymegállapítástól. E fogyatékoság megállapításának alapja az irányadó tényállás esetlegesen önellentmondásos jellege, a büntető anyagi jogi állásfoglaláshoz szükséges ténymegállapítás elmulasztása.

[68] A felülvizsgálati indítványból azonban a Be. 652. § (1) bekezdésében írtak ellenére nem tűnik ki, hogy a bíróság által megállapított tényállást a védő milyen okból tartja az anyagi jogi elbírálás lehetőségét is kizáróan fogyatékosnak. Az indítvány mellőzi annak pontos megjelölését, hogy a tényállás alapján mely bírói ténymegállapítások azok, amelyek egymással versengő – így lopás, zsarolás, avagy rablás körébe illeszthető – büntetőjogi minősítést is megalapoznak, illetve mely bírói ténymegállapítás hiányzik ahhoz, hogy a cselekmény egyértelmű büntetőjogi értékelése elvégezhető legyen. Ehhez képest a Be. 659. § (5) bekezdése szerinti felülbírálatot elvégezve a Kúria maga sem észlelte az irányadó tényállás olyan fogyatékoságát, amely a helyes büntető anyagi jogi következtetés levonásának is gátját képezne.

[69] Jelen esetben nem kétséges és nem is vitatott, hogy az I. rendű terhelt társaival a sportruházatot árusító üzletben a náluk lévő táskába jogtalan eltulajdonítási szándékkal betettek 3 pár gyermekcipőt, melyet az üzlet alkalmazottai észleltek. A sértett felszólította az üzletből távozni kívánó I. rendű terheltet, hogy álljon meg és részére mutassa meg a táska tartalmát, mely felszólításnak az I. rendű terhelt nem tett eleget, tovább folytatva útját az üzlet kijárata felé, áthaladva az áruvédelmi kapun, amely becsipogott. Az I. rendű terhelt jogtalan eltulajdonítási szándékkal járt el a számára idegen dolog elvétele érdekében. Ez tehát eddig nem más, mint lopás [Btk. 370. § (1) bekezdés].

[70] A lopás két mozzanatú cselekmény: áll egyfelől a dolog birtokosának a birtokosi helyzetből való kivetéséből, és másfelől a dolog visszaszerzésének a lehetőségét kizáró új birtokállapot létrejöttéből.

[71] A rablás kapcsán az (1) vagy (2) bekezdésben meghatározott alapeset elhatárolása a lopás törvényi tényállási elemei részben vagy egészben történt megvalósulásának függvénye.

[72] A Btk. 365. §-a szabályozza a jogerős ítéletben a terhelt terhére rótt rablás törvényi tényállását, amelynek három alapesete különül el. A jelen ügyben releváns, a Btk. 365. § (2) bekezdése szerint rablás az is, ha a tetten ért tolvaj a dolog megtartása végett erőszakot, illetve az élet vagy a testi épség elleni közvetlen fenyegetést alkalmaz.

[73] A rablás ezen (úgynevezett megtartásos) fordulatanál a rablás elkövetési magatartása kétmozzanatú, az első mozzanat a dolog elvétele, a második mozzanat a lopott dolog megtartása végett alkalmazott kényszerítés. A kényszerítés erőszak, avagy élet vagy testi épség elleni közvetlen fenyegetés alkalmazásával valósítható meg (BH 2021.250.).

[74] Az erőszakot, illetve az élet vagy testi épség elleni közvetlen fenyegetést a tetten ért tolvaj alkalmazza, de nem a dolog elvétele előtt, hanem azt követően, és az erőszak, illetve kvalifikált fenyegetés alkalmazásának célja is van, nevezetesen a dolog megtartása, és nem

megszerzése. Ebben az esetben ugyanis az idegen dolog már az elkövetőnél (annak birtokában) van, s az általa alkalmazott erőszak a dolog visszaszerzésére irányuló magatartás leküzdését szolgálja (BH 2016.134.).

[75] A rablási erőszak speciális, lenyűgöző, akarat-megtörő, amely tehát megakadályozza a sértettet a dolog visszaszerzését célzó vagy arra irányuló magatartásának kifejtésében.

[76] Az erőszak az ellenálló erő lenyűgözésére irányuló olyan erő kifejtés, mely az ellenállás akaratát kizárja, azaz fizikailag hat (BH 2021.250.)

[77] Az I. rendű terhelt védője indítványában azt állította, hogy „védené az üzletből kifelé menet a bolti alkalmazott mellett, a tényleges kijárat melletti vészkijárat ajtón távozott, amelynek kallantyúját nyitotta le határozott mozdulattal” (felülvizsgálati indítvány 6. oldal 2. bekezdés).

[78] Ezzel szemben a tényállás kifejezetten rögzíti, hogy

- a sértett a manuálisan, kilinccsel nyitható bejárat ajtóban állt,
- amikor a terheltek az áruvédelmi kapun áthaladtak, észlelte, hogy az becsipogott,
- a terheltek ekkorra már a bejárat ajtóhoz értek, ahol az I. rendű terhelt az őket a táskába rejtett cipők elvitelében megakadályozni szándékozó sértett mellkasát a kezével – a jogtalanul eltulajdonítani szándékozott dolgok megtartása végett – megtolta, ezzel a sértettet kilökte az üzlettérből és a bejárat ajtó kinyílt.

[79] A tényállás nem tartalmaz a védelem által hivatkozott ténymegállapítást; ellenben azt tartalmazza, hogy az I. rendű terhelt az eltulajdonított dolog megtartása végett fejtette ki a rablási erőszakot. A jogerős ítéleti tényállásban az a megállapítás ugyanis, miszerint az I. rendű terhelt a lopott dolog megtartása érdekében fejtette ki a magatartását, ún. „tudati tény”, ami a felülvizsgálatban szintúgy főszabályként támadhatatlan, mint a kívülvilágban megnyilvánuló, empirikusan megtapasztalható tényekre vonatkozó megállapítások (BH 2011.3.II.).

[80] Ugyanakkor az elkövető tudatának tartalma törvényi tényállási elem, az úgynevezett alanyi okozatosság: a tárgyi oldal elemeinek (elkövetési magatartás, eredmény stb.) kívülvilágban való megnyilvánulása, ténybelisége és az elkövető ahhoz való akarat viszonyulása.

[81] Ez a viszonyulás az elkövetőn belüli, a kívülvilágtól elzárt. Ezért az elkövetési magatartásról (eredményről stb.) való, a tudatban előzetesen, illetve egyidejűleg meglévő képzet mindig csak valamely, kívülvilágban megjelenő, illetve fizikai mérhető tényből következtetéssel ragadható meg, s mint ilyen, ténykérdés. Ebből a szándékosságra, gondatlanságra, illetve annak mikéntjére, s a bűnösségre vont következtetés jogi értékelés, ami pedig jogkérdés.

[82] A tudati – és más – tények megállapításától el kell különíteni a megállapított tények jogi értékelését, ami a valónak már elfogadott fizikai és tudati tényeknek a jogi normával történő egybevetése, a törvény szövegének való megfeleltetése. Ennek eredménye pedig már jogi fogalmak formájában jelenik meg. A kettő közti kapcsolatot az teremti meg, hogy ha az irányadó tényállás valamelyik kívülvilágból megjelenő tényt és az abból vont ténybeli következtetést egyaránt rögzíti, és utóbbi helyes, akkor a jogi értékelésnek, s ekként a törvényi tényállás adott eleme megállapításának alapja van (BH 2005.167.).

[83] Következésképp a tényállás részévé tett tudati tények vitathatósága csak akkor eshet el, amennyiben a szűkebb értelemben vett tényállásba tartozó külső, a kívülvilágban megjelenő tényekből, életbeli jelenségekből a belső tények valóban következnek [Kúria Bfv.II.1692/2017/6. (BH 2018.239.), Bfv.II.1256/2015/5.].

[84] A jelen ügyben ilyen, külvilágban megjelenő és az irányadó tényállásban megállapított körülmény, mely szerint az I. rendű terhelt az eltulajdonított sportcipők birtokában, az árucikk jogos tulajdonosának erről való tudomása mellett, azonban szándéka ellenében, erőszakot kifejtve távozott az üzletből. A rablási erőszakot tehát a lopás befejezését követően a tetten ért tolvajok által a már eltulajdonított dolog megtartása végett fejtette ki az I. rendű terhelt. Az erőszak alkalmazása tehát nem csupán az I. rendű, II. rendű és VI. rendű terhelt menekülése érdekében, hanem – mivel az eltulajdonított értékkel távoztak – az idegen dolog megtartása végett történt.

[85] Az erőszak akaratot megtörő jellege nem a védekezés eredményességének vagy eredménytelenségének a függvénye, azaz az erőszaknak nem önmagában, hanem a sértetthez való viszonylatában kell ilyennek lennie.

[86] Az erőszak pedig olyan mérvű volt, hogy akaratot megtörő hatást gyakorolt a sértettre, hiszen a menekülési útvonalból történő eltávolítása, és ennek módja kizárta a dolgok visszaszerzésének reális lehetőségét.

[87] Kétségtelen, hogy a sértett ellenállásának megtörésére alkalmas erőszak megállapíthatóságát mindenkor a terhelt és a sértett viszonylatában, az elkövetés konkrét körülményeinek figyelembevételével kell vizsgálni. Nincs tehát abszolút értelemben vett erőszak, ugyanis az erőszak mindig relatív (EBH 2013.B.19.; BH 2015.149.). Így vizsgálni kell a sértett pszichikai, fizikai adottságait és egyéb körülményeit, és ezeket össze kell vetni az elkövető(k) adottságaival és az elkövetés körülményeivel.

[88] Ebből következően az erőszak csekélyebb foka is elegendő lehet a rablás megállapításához, ha az adott körülmények között a sértettre lenyűgöző hatást gyakorol (EBH 2007.1591.). Jelen esetben pedig ez történt.

[89] A Btk. 367. § (1) bekezdése alapján zsarolást ellenben az követ el, aki jogtalan haszonszerzés végett mást erőszakkal vagy fenyegetéssel arra kényszerít, hogy valamit tegyen, ne tegyen vagy eltűnjön, és ezzel vagyoni hátrányt okoz.

[90] A zsarolási erőszak, illetve fenyegetés az elkövetési tevékenység eszközeként szolgál. Szemben a rablási erőszak akaratbénító fokával, a zsarolás esetében annak nem kell feltétlenül elérnie ezt a mértéket. A zsarolás olyan erőszakkal, illetve fenyegetéssel is elkövethető, mely csupán hajlítja a sértett akaratát, annak cselekvési szabadságát csak kisebb-nagyobb mértékben befolyásolja. Ezzel mintegy lehetőséget nyújt számára, hogy az erőszak vagy fenyegetés erejét, komolyságát összevesse az őt fenyegető hátránnyal, amely lehet vagyoni jellegű, de érinthet akár egzisztenciát, becsületet, családi együttélést is (BH 2001.356.).

[91] A rablás és a zsarolás bűncselekményének elhatárolásakor egyrészt annak van jelentősége, hogy a zsarolás alapesete esetén a fenyegetés nem közvetlen, és nem kell élet vagy testi épség ellen irányulnia (és jellemzően akaratot hajlító jellegű); másrészt zsarolási erőszak, illetve a fenyegetés célja, hogy a sértett valamit tegyen, ne tegyen vagy eltűnjön, ezzel szemben a rablásnál az elkövető szándéka a dolog elvételére irányul (BH 2002.224., BH 2006.182.).

[92] A fentebb részletezett tények alapján kétségtelen megállapítható, hogy a sértett az I. rendű terhelttel szemben kiszolgáltatott helyzetben volt, az I. rendű terhelt erőszakos magatartást tanúsított vele szemben, amely a sértett akaratát bénító, ellenállását megtörő jelleggel bírt, melynek sértettre gyakorolt hatása tette lehetővé, hogy az I. rendű terhelt – a sértett akaratával ellentétesen – a sportcipőket jogtalanul eltulajdonítsa.

[93] Mindezeknek megfelelően a Kúria az eljáró bíróságok minősítésével egyetértve nem találta alaposnak az I. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványában megfogalmazott érvelését.

[94] Miután az I. rendű terhelt terhére rótt cselekmény téves minősítése vagy más anyagi jogszabálysértés hiányában a kiszabott büntetés neme és mértéke önmagában felülvizsgálat tárgya nem lehet, és a Kúria nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles, a Be. 660. § (1) bekezdésének megfelelően tartott tanácsülésen, a Be. 655. § (1) bekezdése szerinti összetételben eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdése alapján a megtámadott határozatot az I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

[95] *A döntés elvi tartalma*

Amennyiben a tetten ért tolvaj cselekvősége az erőszak relatíve kisebb foka ellenére kifejezetten a dolog megtartását szolgálja, magatartása a Btk. 365. § (2) bekezdésében írt rablás büntettként minősül.

[96] **IV.** A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[97] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2025. november 13.

Dr. Harangozó Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Nagy Antal s.k. előadó bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Metzinger Márton s.k. bíró